

Yra tokia gerai žinoma sufizmo mokymo istorija, priskirta tryliktojo amžiaus persų poetui Rumiui. Grupei žmonių užrišamos akys ir leidžiama paliesti dramblių. Vėliau paprašoma apibūdinti, ką jie jaučia. Vienas iš jų ištiesia ranką, paliečia ausį ir sako: tai vėduoklė. Kitas griebia jo uodegą ir pareiškia, kad tai virvė. Dar kitas paliečia koją ir pasako, kad tai medis. Istorija nemini, kaip ilgai visa tai tęsėsi ir kuo tai baigėsi, tačiau galime neabejoti, kad dramblys to niekada nepamiršo.

Ši istorija kartais pasakojama mokant aiškintis problemas, tikrovės suvokimą, tarptautinį mokymą, darbo grupėje pobūdį, kai kurių konfliktų priežastis. Tam tikra prasme ši istorija parodo mokymų vadovų komandos, rengiančios kursus grupėms dar nežinant, kokie dalyviai jas sudarys, uždavinį. Taip pat ji atskleidžia rašytojų, nustatančių bei aptariančių *ugdymo pagrindus*, tikslus. Pirmojo grupės susitikimo metu mes turėjome ilgą ir tikslų pagrindinių dalykų sąrašą, kurie galbūt buvo tik problemos, bet ne *pagrindai*. Tai nėra trūkumas; bet kas, nors trumpą laiką mokęs tarptautinį jaunimą, susidūrė su gausybe skirtingų tikslų, tikslinių leidinių bei grupių, etine struktūra ir būtinybėmis, veikimo ir matymo būdais, įgyvendinimu bei vertinimu. Ugdymas yra didelis ir sudėtingas dramblys. Pratešiant metaforą, jei yra dramblys, tai yra ir pagrindai – pagrindinės aplinkybės, užduotys ir apsvaistymai – reikalingi ugdymo veikloje. Taigi „T-Kit“ siekia nustatyti pagrindinius mokslinius, loginius, etinius bei empirinius ugdymo elementus. Taip pat jis siekia paskatinti skaitytoją kritiškai mąstyti, paklausti savęs: kas yra svarbiausia mano ugdymui? Šio įvado tikslas yra pateikti tik mažiausius mūsų pasirinktus uždavinius bei supažindinti skaitytoją su pagrindinėmis idėjomis ir vertybėmis, kuriomis remiantis sudarytas šis leidinys.

Kodėl „T-Kit“ skirtas ugdymui? Kitų šios serijos knygų temos – tarpkultūrinis mokymas, vadovavimas projektams ir t. t. Tai temos, kurios dažniausiai liečiamos mokantis, kuriomis remiantis sudarytas ugdymo procesas. Šis „T-Kit“ skirtas trumpai priemonių, kurių mes imamės mokymosi procese gyvenddami šias temas, apžvalgai. Tai paaiškina procesą ir kelia su šia tema susijusius klausimus. Jeigu ugdymas yra procesas, jis vyksta bendrame temos, mokymų vadovų ir grupės kontekste. Kiekvienas šių faktorių kelia moksliniu, asmeniniu, etiniu bei praktiniu aspektu tarpusavyje susijusius klausimus. Kadangi ugdymo procese paprastai nagrinėjamos tos pačios temos, su kuriomis susiduriama tarptautiniame jaunimo darbe, jį galima laikyti atskira sudėtine tema. Ugdymas vis dažniau nagrinėjamas kaip atskira tema. Kaip paaiškėja 2.1. skyriuje, Europoje mokymosi pasiūla niekada neviršijo paklausos.

Apibūdinti ugdymą kaip atskirą mokslinį procesą būtų klaidinga, nes čia aprašytas ugdymo būdas nėra nei neutralus procesas, nei bendras sprendimo, lengvai pritaikomo bet kokioje situacijoje, būdas. Ugdymas tapo bendra nuolatinio mokymosi skirtinguose kontekstuose sąvoka, tačiau svarbu paminėti, kad, be šios bendros sąvokos, egzistuoja skirtingi tikslai, moksliniai požiūriai, santykiai tarp norimų ir esamų rezultatų. Šiame leidinyje ugdymas laikomas į mokinius centruotu ir grupėmis padalytu neformalaus ugdymo procesu. Šie terminai ir jų svarba aptariami atitinkamuose skyriuose, taigi pakanka pasakyti, kad šie pagrindiniai dalykai daro didelę įtaką tam, kas čia pabrėžiama ir atmetama.

Taip pat pabrėžiama, kad ugdymas nėra neutralus, nematomas procesas, kurį galima perkelti į bet kurį kontekstą. Darbas grupėmis, mokinius lyginant su pedagogais, yra mėgstamas bendravimu bei patirtimi paremtas ugdymo procesas, priverčiantis būti mokymų vadovu intensyvioje trumpoje veikloje, atspindi tai, kaip mes mokomės ir kas esame būdami mokymų vadovais. Šis „T-Kit“ ugdo įgūdžius ir gabumus naudodamas platesnę struktūrą, skatindamas mokymų vadovus apgalvoti pasaulį, kurį jie atsineša į pratybas ir veiklą, kurios dalimi jie bus ugdymo metu.

Šis „T-Kit“ skirtas mokymų vadovams, dirbantiems Europoje. Visų pirma pabrėžiama tai, kad jie dirbs daugiakultūrinėje grupėje ir komandoje kruopštaus planavimo bei didelių pastangų reikalaujančioje veikloje, daug asmeninių ir profesinių problemų sukeliančiose situacijose. Nors toks yra mūsų išsivaizduojamas skaitytojas, tai nereiškia, kad šios knygos neverta pavartyti mokymų vadovams, dirbantiems kitame kontekste. Mes tikimės, kad skaitytojai įvertins tai, kas siūloma šiame leidinyje, ir susies medžiagą su savo poreikiais bei kontekstu.

Ši esminį dalyką svarbu išidėmėti skaitant „T-Kit“, nes rašytojų grupė nuo pat pradžių buvo vieningai nusistačiusi prieš „priemonių rinkinį“. Tai nėra receptų knyga ar paruoštas „pasidaryk pats“ vadovas. Kiekvienas ugdymo procesas yra skirtingas, o kiekvienas skyrius pabrėžia tai, kad pavyzdžius, teorijas ir metodus reikia apgalvoti ir pritaikyti kiekvienai situacijai, grupės momentui ir aplinkai. Mūsų nuomone, dauguma mokymų vadovų tai daro natūraliai, tačiau čia šie dalykai išdėstyti aiškiai, nes yra šio darbo pagrindas. Tai darbo įrankis mokymų vadovams, kuriems reikia greitos konsultacijos darbo metu. Šiuo tikslu visas tekstas suskirstytas į nuorodas, palengvinančias susirasti norimą pratimą ar prisiminti tam tikrą temą. Tikimės, kad ši knyga jums bus kaip pamėgta kava, kurią galite bet kada išsinešti, tačiau kartais palikti iki to laiko, kai jos vėl prireiks.

Šis tekstas suskirstytas į nuorodas panašiai kaip ir kitos „T-Kit“ serijos knygos, tačiau tik tam tikru požiūriu. Nors žinome, kad skaitytojai ne iš karto vartys visas serijos knygas, kiekvienoje iš jų medžiaga nėra kartojama. Kiekviena serijos knyga pateikia savo ugdymo elementus. Tokiose srityse kaip mokymosi būdai, ugdymo kūrimas ir vadovavimas, taip pat, žinoma, tarpkultūrinis ugdymas, rasite informacijos bei užuominų tolesniam ar papildomam skaitymui kituose „T-Kit“ mokymo vadovuose. Tai suteikė mums galimybę pateikti platesnę teorinių požiūrių bei modelių grupę konkrečiuose leidiniuose.

Kalbant apie tarpkultūrinį mokymą, turėtume patikslinti, kad tai nėra tik ugdymo elementas. Jei šis „T-Kit“ turėtų paantraštę, ji būtų *Ugdymo pagrindai (kultūriniu aspektu)*. Tarpkultūrinis mokymas šiame tekste yra ištisa mokslinių bei etinių priemonių struktūra, nes, mūsų nuomone, kiekviena gyvenimo ir darbo šioje veikloje dalis turi tarpkultūrinių aspektų. Tarpkultūrinis mokymas dažnai laikomas mokymo moduliui. Tačiau ugdymas mūsų kontekste parodo pasaulio pažinimo, mokymosi, vertinimo būdų gausybę bei įvairovę ir verčia pagalvoti apie tai kiekvieną kartą ką nors kuriant ar įgyvendinant.

Teorinė medžiaga šiame „T-Kit“ pateikta bendrai. Kadangi mes neišskiriame teorijos ir praktikos, teoriją priimame kaip orientacinį planą, padėsiantį jums susikurti savo mokymosi procesą. Domėjimasis tyrimais ir medžiaga apie naujoves yra dalis mokymų vadovo tobulinimosi būdo, tačiau iškyla du klausimai: kodėl ieškome naujovių ir kokiam kontekste yra pateikta medžiaga? Žinome, kad kartais mokymų vadovai jaučia poreikį naudoti kažką naujo, kad ledkalnio pasirodymas seminaro metu sukeltų tokią pačią reakciją kaip ir „Titaniko“ keleiviams. Kiekvienas mokymų vadovas turi įvertinti tai, kas čia bei kituose leidiniuose pateikta, ir patys nuspręsti, koks yra skirtumas tarp naujovių išradimo ir naujoviškumo.

Čia pateikti teoriniai modeliai, pavyzdžiui, grupės dinamiškumas, mokymosi būdai, konfliktų išaiškinimas, sudaryti iš tyrimų tam tikrose disciplinose ir srityse. Atsitiktinai šie modeliai iškyla kontekstuose pritaikytų mokymosi užsiėmimų, kur jie neturi jokios reikšmės, metu. Todėl pabrėžiame pateiktos medžiagos atsiradimo istoriją bei kontekstą, vėlgdami tam, kad kiekvienas mokymų vadovas galėtų ją patikrinti savo grupėje ar situacijoje. Tai taip pat turėjo įtakos mūsų apsisprendimui, ar suteikti pirmenybę naujesnei medžiagai, ar senai, kuri dar nuo viduramžių naudojama mokymosi procese. Galutinis rezultatas yra jau gerai nusistovėjusių ir naujų dalykų derinys, tačiau pagrindiniai kriterijai buvo aktualumas, pritaikymas ir ryšys visame kūrimo procese.

„T-Kit“ apima mokymosi formą nuo pradžios iki pabaigos, turint omenyje, kad tam tikri elementai gali būti apsvarstomi skirtingais momentais, tuo pat metu ar atskirais atvejais.

---

2 dalis „Ugdymas“ kontekste aprašo mokymosi aplinką tam tikru momentu ir kontekstą, kuriame šis leidinys gali būti pritaikytas. Jis apima aplinką ir joje dirbančius mokymų vadovus, pradedama nuo vaidmens, etikos ir šiam darbui reikalingų gabumų, kurie, mūsų nuomone, yra nuolatinis tobulinimasis. Skyriaus pabaigoje kalbama apie tarpkultūrinį mokymą ir kaip jis apskritai laikomas mokslu.

3 dalis „Ugdymas“ grupėse aptaria darbą ne tik grupėse, bet ir daugiakultūroje mokymų vadovų komandoje. Šio skyriaus tikslas yra pateikti leidinių apžvalgą su tam pritaikytais pratimais, padedančiais grupėms sukurti gerus santykius ir iš anksto numatyti sunkumus. Didžiausia *4 dalis „Ugdymas eigoje“* pateikia dažnai varginantį mokslinio bei loginio planavimo procesą. Šis skyrius apima mokymosi procesą nuo poreikių nustatymo iki mokymo organizavimo bei įvertinimo ir pateikia struktūrą, kiek galima labiau palengvinančią organizacinę dalį.

Pereiname prie *5 dalies „Mokymo procesas“*, daugiausia dėmesio skiriančiam procesui, išskylančiam mokymo metu, kaip jis daro įtaką atskiriems žmonėms, grupei ir temai. Jis apima problemas, kurios verčia mokymų vadovus būti lanksčius, nuolat vertinti ir prisitaikyti. Kaip pavyzdys būtų konfliktai grupėje, kurie verčia perplanuoti mokymosi programą. *6 dalis „Po ugdymo proceso“* apima žinių perkėlimo ir platinimo problemas, aptariama, kaip paruošti mokinius gyventi ir dirbti pasibaigus ugdymo kursams.

Tikimės, kad jums patiks naudotis „T-Kit“ serija. Laukiame jūsų įvertinimų, kaip ji padėjo jums mokantis ir mokant. Mūsų manymu, ji palengvina mokymosi procesą ir mokymų vadovų darbą, o tai ir buvo pagrindinis jos sudarymo tikslas.